

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כו.

עין משפט
גב מצוה

א ה מ"י פ"ו מהלכות
 יבום ה"ל כ סגנו עשין
 נא טו"ש"ע אה"ע סימן קע
 טעף"ח י"ח וימנן קעד
 טעף"ח:
 ב מ"י שם פ"ה ה"ל יב
 סגנו שם טו"ש"ע שם
 סימן קע טעף"ח י"ח ע"י
 עטור זכ"י:
 ג א מ"י שם פ"ה ה"ל טו)
 ופ"ו הלכה כ טו"ש"ע שם
 סי' קסב טעף"ח:
 ד ה מ"י שם פ"ה ה"ל יב
 טו"ש"ע שם סי' קע
 טעף"ח י"ח:

תוספות ישנים

לדברי האומר אין זיקה
 וא"ת אמאי חלץ נכנס
 הגט לא נפטרה זרה הא
 אמרין לקמן ספק ר"ג
 (הא) דלמ"ד אין זיקה חלץ
 נכנס הגט נפטרה זרה.
 וי"ל דהך דלקמן מיידי לפי
 מסקנא דהכא דקבר שמואל
 יש זיקה ולכן לא נפטרה
 זרה עד פי' ה"ר"מ דהך
 כ' נמי אמרין הכא
 דשמואל איירי (הך) לדברי
 האומר אין זיקה היינו
 דוקא ירשא דמלתא דחלץ
 לאחיות אבל ה"ל דקאמר
 חלץ נכנס הגט לא נפטרה
 זרה מיידי [דוקא] למ"ד יש
 זיקה. וה"ל דנקט מלתא
 כגמלי' י"ל דירשא אשמינן
 מדושא דא"ע' דאין זיקה
 מ"מ חלץ לאחיות לא נפטרו
 זרות א"ע"ג דשאר חליצה
 פסולה פטרה למ"ד אין
 זיקה פסול לאחיות חמיר
 טפי וסיפא אשמינן
 דלמ"ד יש זיקה חלץ נכנס
 הגט לא נפטרה זרה א"ע"ג
 דשאר חליצה פסולה פטרה
 היינו דוקא למ"ד אין זיקה
 אבל למ"ד יש זיקה לא
 פטרה:

מאי אחד חו"ץ בבו"ן דקאמר **אמבעיעת**. תימה דלקמן מסקינן דשמואל המחיל ולא המחיל קאמר והתחיל באחיות לא יגמור זכרות ולא מיפטרה רחל בחליצה כרתה וכו"ש היכא דשניהן שוין דבעינן חליצה מתרוייהו דלאהי שינויא לא מפלגינן בין מיפטור נפשה למיפטור זרה ואר"י דההוא דמפרש לקמן דשמואל המחיל ולא המחיל קאמר סבר כשינויא דבסמך דמפלגינן בין מיפטור נפשה למיפטור זרה ושינויא דרה ושינויא דהכא דאחד חו"ץ לכו"ן לאתמעית סבר כר"ב אשי דאמר לקמן לא אלימא זיקה לשוויי זרה כערוה וחליצה זרות הויא חליצה כשרה ולהכי חלץ לאחיות לא נפטרו זרות אבל הכא דשניהן שוין אחד חו"ץ לכו"ן: **א"ל** צרה דא"ה תיפטר. דהא חליצה כשרה היא פי' בקונ"ט דאי בעי מייבס לה ווא"י' לומר כן דאסירא ליה משהו ביטול מלות יבמין ומ"מ לא חשיב זכאי חליצה פסולה כדפרישית לעיל:

א"ה חלץ בצרות נפטרו אחיות ואצרת רח"ר מי **ביפטרה**. פירוש כיון דאוקמה חלץ לאחיות לא נפטרו זרות דוקא מרחל ומשום שחלץ ללאה בעינן זה נמי שחלץ ללאה חלץ לזרות נמי לא נפטרו אחיות: **שמואל** התחיל וא"ה התחיל קאמר. השתא לפי המסקנא לית ליה להא דשמואל לדברי האומר אין זיקה קאמר לפני הולמת למ"ד אין זיקה חלץ לאחיות ובעלת גט נפטרו זרות (א) אחיות אלא שמואל אליבא דנפשיה דלית ליה זיקה קאמר וה"ל דלא קאמר אלא לפי שאלה הזוכר שם אמורא תחלה ומיירי כשחלץ ללאה קודם נפילת רחל וזרתה ולהכי התחיל בצרות לאה יגמור אף ברחל וכשנפלה רחל כבר נפטרה ללאה בחליצה כרתה וחליצה רחל חליצה כשרה היא דלא הויא אלא קרובת זרת חלוצתו וקצת דוחק הוא דה"ל לפרש כהדיא דאיירי בנפול זה אחר זה כיון דעד השתא הוה איירי בנפול צבת אחת ועוד אמר ר"י דמצינו לפרש דאיירי אפי' נפול צבת אחת כדק"ד עד השתא ופ"ה המחיל בצרות לאה יגמור ברחל וא"ע"ג דחליצה הכרה הויא חליצה פסולה דהויא לה זרת אחות אשה צויקה ולא מיפטרה לאה בחליצה מ"מ חשיב חליצה רחל חליצה כשרה ואפי' אי חלץ ללאה צרישא קודם רחל כיון דלא נשפירי בלאה אלא זיקה מועטת שכבר חלץ לזרתה חליצה חשוכה טפי ולהכי לא חשיב רחל אחות חלוצתו כעין שפירש ה"ר אברהם לעיל וא"ע"ג דקודם שחלץ לזרת לאה כבר נפטרה רחל ושמואל סבר כשהחלץ לקמן ד' מ: כיון שנאסרה עליו שעה אחת נאסרה עולמית מכל מקום הוי חליצה רחל חליצה כשרה כיון דעכשיו אינה אחות וקומתו ואינה אסורה אלא משום שנאסרה עליו כבר: **תניא** בוותיה דרב אשי. אצרייתא לא שייך למימר דהתחיל ולא התחיל קאמר דא"כ הוה ליה לפרושי הכי כהדיא אבל שמואל דאיירי נמי בצעלת הגט ובעלת מאמר נקט לשון השוה בכולן: **א"ה** יבומי נמי תתייבם. וא"ת אין ה"י ומ"מ נקט חליצה לאשמועינן דחליצה פסולה אינה פוטרת כמו שמואל ליישנא דהתחיל ולא התחיל ה"מ למינקט יבום וי"ל שמואל לא נקט יבום משום דמתני' היא מותר אדם בקרובת כו' אבל ברייתא ה"ל למנקט יבום דעדיפא טפי אי נמי לשמעין תרוייהו: **אחריו** חזרו ותקנו. דחוק לומר כן משום דלא מסתבר ליה למימר דלא אלימא זיקה לשוויי לזרה כערוה: בעלת

חלץ לאחיות. שתי אחיות שנפלו לפניו משני אחים וכל אחת כרתה עמה וחלץ לאחיות לא נפטרו זרותיהן והוא לא יבומי לא מצי אלא יחלוץ לזרות ויפטרו אחיות. וא"ע"ג דזרות נמי אי הוה בעי לא הוה מייבס מיהו קל אסורם משל אחיות הלכך אף חליצתם משוכחות משל אחיות והכי מפרש לקמן: **היכא דקיימא חליצה דשמעון חליצה כשרה**. לחלוץ לשניה שהוא לא חלץ לראשונה: **חלץ לה ראובן חליצה פסולה**. בתמיה. ראובן שחלץ לראשונה והוא הך אחות חלוצתו ולא חליצה מעליא היא כדשמעון דזיקה גרירתא היא: **אאמנעית**. כלומר השלישית לאחר שחלץ שמעון לשניה שהיא על שניהן אחות חלוצה ושניהן שוין בה וקסבר חליצה פסולה אין זריכה לחזור על כל האחין: **כיון דרובא גביה**. שהולך לשלישית חלץ לב' למיפטור זרה. כדקאמר' לא נפטרו זרות: **אבל מיפטרה נפשה פטרה**. בחליצה דכל דהו הלכך אחד חו"ץ לג' היכא דליכא זרות כהדיא: **לזעלא הגט**. ז' יבמות מאלה אחד ונתן יבם גט לאחת מהן שוב אין חליצה הוגנת כל כך דקלישא זיקתה ולא חלץ לה לא נפטרה זרה: **חלץ לזעלא מאמר**. עשה מאמר באחת מנשי אחיו המת ואח"כ חלץ לה לא נפטרה זרה שחליצה זו אינה פוטרת לגמרי שעדיין זריכה גט למאמרן כדמתן בפרק ר"ג (לקמן ד' ט'): עשה מאמר ותלך זריכה הימנו גט. וא"ע"ג דיהיב לה גט אחר דחלץ לה הוה דמהניא אבל כרתה זריכה חליצה אבל חלץ לזרה נפטרה בעלת מאמר מחליצה ואינה זריכה אלא גט למאמרן: **דהויא אחות אשה צויקה**. ואי הוה בעי לייבומי לא מצי ולהכי גריעה חליצתה: **לזרות נמי** הא זרת אחות וקוקה היא ואסירא לייבומי לזרה במקום ערוה קיימא: **והאמר שמואל כו' צ"ב**: אי הכי. דאין זיקה חלץ לאחיות שחליצה הוגנת היא: **בשנא זרה דרחל**. דחליצה באחרונה לא תפטור דחליצה דרחל גרועה הואי דאי בעי לייבומי לא מצי דאחות חלוצתו היא: **אלא זרה דלאה סיפטר**. דחליצה לאה כשרה היא דאי הוה בעי מצי לייבומי: **זרות דעלמא**. כלומר כל היכא דמימרמי כה"ג לא נפטרו זרות של אחרונה: **אי הכי לזרות דקאמר שמואל צרה דרחל** שאלמה באחרונה קאמר: **חלץ לזרות נפטרו אחיות**. בתמיה. דכי חלץ לזרת אחות חלוצה נפטרה אחות חלוצה: **אזרה דרחל מי מיפטרה**. רחל: **והא פילו לא** בהחולץ: **אסור אדם צרות קרובת חלוצתו**. והכא נמי אי הוה בעי לייבומי לא מצי: **הסתכל באחיות**. שחלץ ללאה לא יגמור זכרות לא פטרה חליצה זרה דרחל את רחל: **דמנן אסור אדם כו'**. וכ"ש דלא יגמור באחיות דחליצה רחל לא מיפטרה זרה דלאו חליצה מעלימא היא דאחות חלוצתו היא אלא שניהן זריכות חליצה: **הסתכל בצרות**. שחלץ לזרת לאה: **יגמור אף באחיות**. אם רצה לחלוץ לרחל נפטרה כרתה וא"ע"ג דמור קרובת לאה שהיא זרת חלוצתו לא גריע כהכי דמתן מותר אדם בקרובת זרת חלוצתו וי"ל כיון דאין זיקה אי הוה בעי לייבומי לרחל מייבס וכל שכן גמר בצרות רחל ולא ברחל (ט) דשכיחא מילתא טפי: **לעולם**. כדאמר שמואל צרישא חלץ לאחיות לא נפטרו זרות משום דיש זיקה וחליצה האחיות גרועה ואפילו זרת לאה לא מיפטרה חלץ לזרות נפטרו אחיות דחליצתן משוכחות משל אחיות. ודקשיא לך הויא זרת אחות אשה צויקה והיא כי אחות וקוקה גופה לא היא משום דלא אלימא זיקה לשוויי לזרה כי ערוה ולא גזרו חכמים אלא באחות וקוקה: **בזרות לאחין**. ואפילו זרת אחות אשה שרי לייבומי וכ"ש זרת אחות וקוקה: **אי הכי אמאי מני חלץ יבומי נמי תתייבס הזרה**: בעלת

(א) לקמן נ"ה. (ב) לקמן מ"ג. (ג) לעיל י"ח. (ד) לקמן מ"ה. (ה) שם. (ו) לעיל י"ג. עדיית פ"ד מ"ח [לעיל ט.]. (ז) [לעיל ג' י"ד.]. (ח) [לעיל טו.]. (ט) דשכיחא.

הגהות הב"ח

(א) גבי דהויא לה אחות אשה: (ב) תוס' ד"ה שמואל ורי נפטרו זרות אלא שמואל כ"ל ויבמה אחיות מתמק:

מוסף רש"י

חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה. נפלו לפניו שתי יבמות ונתן גט לאחת מהן ואחר כך חלץ לה לא נפטרה זרתה, משום דקלישא זיקתה ולא אלימא חליצה לאשמינן זיקה אלימא לזרתה: **לזעלא הגט** (לקמן ט"ז). חלץ לבעלת המאמר לא נפטרה צרה. דכיון דבעי גט למאמר לא הויא חליצה מעלימא לאשמינן זיקה דחבתה (לקמן ט"ז). אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו. לחוץ חלץ ללאה ורחל שאלה נכרי וזה זרה ומת נכרי, אסורה הזרה לחוץ וטעמא מפריש כגמלא (לקמן ט"ז). זרות אדם בקרובת מותר חלוצתו. ולא אמרין זרה כחלוצה ואסור בקרובתו (ט"ז). בית שמאי מתירין הצרות לאחין. מתירים זרת ערוה להמייבס לאחין, דלת לכו הך דרשה דלזכור (דע"ל י"ג). בואו ונתקן להם לצירות. העירות (דע"ל י"ג). שיהו חולצות. וישאלו לטוק כהכשר לדברי הכל (דע"ל ט"ז).